

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET

Alm. del - bilag 919 (offentligt)

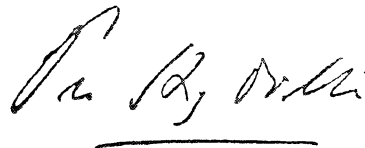
Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	5. maj 2003

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 9. maj 2003 – dagsordenspunkt rådsmøde (konkurrenceevne (indre marked, industri, forskning)) den 13. maj 2003 – vedlægges Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen fsva. forskningsdelen.

Samlenotat til Folketingets Europaudvalg med henblik på møde i Rådet (Konkurrenceevne (det indre marked, industri, forskning)) den 13. maj 2003

– Forskningsdelen

Indhold	side	
1b Kommissionens meddelelse om "Innovationspolitikken – en opdatering af EU's tilgang til Lissabon-Strategien". KOM(2003) 112 endelig – Udveksling af synspunkter – Vedtagelse af rådskonklusioner	2	2. maj 2003 VTUF0061 Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling Bredgade 43 1260 København K Telefon 3392 9700 Telefax 3332 3501 E-post vtu@vtu.dk Netsted www.vtu.dk CVR-nr. 1680 5408
2 (evt.) Kommissionens meddelelse om "Investeringer i forskning: en handlingsplan for Europa" KOM(2003) 226 endelig – Udveksling af synspunkter	6	Sagsnr. 700 Dok-id 203578
3 Kommissionens grøn bog om "Europæisk Rumpolitik" KOM(2003) 17 endelig – Udveksling af synspunkter – Vedtagelse af rådskonklusioner	10	Peter Uffe Meier Telefon 3392 9706 Telefax 3311 3620 E-post pum@vtu.dk
5 Kommissionens meddelelse om "Biovidenskab og bioteknologi - en strategi for Europa - Rapport om fremskridt og fremtidig udvikling". Kom(2003) 96 endelig – Udveksling af synspunkter	17	
7 Kommissionens meddelelse om "Status over forhandlingerne om ITER, det internationale forskningsprojekt vedrørende nuklear fusionsenergi" KOM(2003) 215 – Vedtagelse af rådskonklusioner	22	
8 Kommissionens meddelelse om "Tilpasning af e-business politikker i et miljø i udvikling: status over digitaliseringsinitiativet og fremtidige udfordringer". KOM(2003) 353 endelig – Vedtagelse af rådskonklusioner	25	

**Punkt 1b Kommissionens meddelelse om "Innovationspolitikken – en opdatering af EU's tilgang til Lissabon-Strategien".
KOM(2003) 112 endelig**

- Udveksling af synspunkter
- Vedtagelse af rådskonklusioner

Resume:

Formålet med Kommissionens meddelelse af 14. marts 2003 er at beskrive de forskellige veje til innovation og analysere konsekvenserne for udformningen af en innovationspolitik. Innovation kan udspringe af teknologioverførsel eller af en udvikling af nye forretningskoncepter. Den kan være teknologisk, organisatorisk eller præsentationsorienteret. Blandt de faktorer, der undersøges, er EU's utilstrækkelige innovationsindsats, konsekvenserne af udvidelsen, de demografiske tendenser, og hvordan den offentlige sektor kan påvirke innovationsinteresser. Der fremsættes konkrete forslag om, hvordan Europas mangfoldighed kan udnyttes som en fordel.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

I meddelelsen peges der på flere nye udviklingsveje for EU's innovationspolitik og især på et samspil med andre politikområder. Innovationspolitikken må ofte iværksættes gennem andre politikområder, og Kommissionen foreslår derfor, at der sikres en bedre koordinering og en mere proaktiv opfølgning fra Kommissionens og medlemsstaternes side. Udkastet til rådskonklusioner indeholder en oversigt over de vigtigste af de foranstaltninger, som foreslås truffet af medlemsstaterne og Kommissionen, eller i et samarbejde mellem disse.

1. Baggrund

Formålet med meddelelsen er at sætte fokus på innovationspolitikken med henblik på at nå Lissabon-målene om at blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden. Meddelelsen udgør sammen med meddelelsen om industripolitik i et udvidet EU og Grønbogen om iværksætterkultur en integreret ramme om udviklingen af en virksomhedspolitik, der fremmer konkurrencedygtige virksomheder og bidrager til væksten i Europas økonomi.

Forskningen yder et vigtigt bidrag til innovationen, hvilket fremhæves i den nyligt udsendte meddelelse "Mere forskning i Europa – mod 3% af BNP", KOM(2002)499, men Kommissionen understreger samtidig, at der findes mange andre former for innovation.

2. Indhold

Meddelelsen

I meddelelsen peges på at det nuværende innovationsbegreb bør udvikles og anskues som et flerdimensionelt politikområde. Som innovationsbegrebet ser ud i EU i dag, med de deraf følgende statistiske indikatorer til effektmåling af innovationspolitik, modsvares pæne innovationsresultater på det nationale eller regionale niveau ikke altid af synlig økonomisk vækst. Hvis hypotesen om, at der er en sammenhæng mellem innovation og økonomisk vækst er rigtig, er der altså be-

hov for en revision af innovationsbegrebet. En sådan revision får en række konsekvenser for, hvilke indikatorer man vælger at basere sin politik på, og dermed for EU's innovationspolitik som sådan.

Kommissionens ærinde i meddelelsen er altså tredelt:

- Der foreslås en revision af innovationsbegrebet.
- Der peges på, at der som følge af et sådant begreb skal udvikles de fornødne redskaber til at vurdere innovationsniveauet.
- Der foreslås områder, hvor EU's innovationspolitik bør vurderes.

"Innovation" i EU sammenhæng har op til nu været synonym med "teknologisk innovation", det vil sige forskningsbaseret innovation eller innovation baseret på en patenterbar opfindelse. I meddelelsen lægges der op til, at begrebet udvides til også at omfatte udvikling af nye arbejdsgange, distributions-, finansierings- eller forretningsmodeller, design og markedsføring.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Som en konsekvens af det udvidede innovationsbegreb og for at imødekomme virksomhedernes behov for innovationsfrømme foreslås en række generelle tiltag til forbedring af rammerne for innovation i Europa. Hvor det er muligt, bygges der videre på en række eksisterende tiltag.

De vigtigste af meddelelsens forslag er:

- At medlemsstaterne opbygger og styrker deres nationale innovationsstrategier.
- At medlemsstaterne samarbejder med Kommissionen med henblik på at skaffe informationer og udvikle indikatorer om innovationspolitikker og -resultater.
- At Kommissionen iværksætter et pilotinitiativ, der på frivillig basis tilbyder uafhængig bedømmelse af programmer, ordninger og rådgivningscentre til innovationsfrømme.
- At Kommissionen og medlemsstaterne arbejder på at bevidstgøre aktørerne på de vigtigste af de traditionelle politikområder om nødvendigheden af en koordineret og sammenhængende innovationspolitik.
- At styrke innovationspolitikken regionale dimension.
- At søge at fremme innovationen i den offentlige sektor, eksempelvis gennem erfaringsudveksling og ved at fremme udbredelsen af god praksis blandt ordregivende myndigheder.
- At styrke koordinationen mellem EU's innovationspolitik og de regionale og nationale strategier.

Udkast til rådskonklusioner

I udkastet til konklusioner understreges behovet for en samlet indsats for at fremme innovation i landene. Der lægges vægt på, at innovation udover teknologisk innovation kommer til at omfatte alle relevante politikker som finansiering, nye forretningskoncepter etc. Medlemslandene opfordres til at definere en national målsætning for innovation samt at udvikle indikatorer, der gør det muligt at måle effekten af alle innovationsbestræbelser. Kommissionen opfordres til at understøtte en koordineret tilgang til innovation i landene, at skabe overblik over udviklingen samt regelmæssigt at aflægge rapport om udviklingen.

3. Europa-Parlamentets udtalelse

Det er ikke oplyst, om Europa-Parlamentet vil komme med en udtalelse.

4. Høring i Danmark

Meddelelsen har været sendt i høring i EF-specialudvalget for forskning samt hos Amtsrådsforeningen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ATV, Danmarks Forskningsråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Metal, Danmarks Tekniske Universitet, Godkendt Teknologisk Service (GTS), Håndværksrådet og Rådet for Teknologi og Innovation.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

De indkomne svar er generelt positive til meddelelsen. Der er indkommet svar fra følgende:

Godkendt Teknologisk Service (GTS) udtrykker enighed i, at innovation oftere fremkommer ved trinvis forbedringer snarere end ved gennembrudsskabende frontforskning. Effektiv teknologioverførsel mellem de forskellige organisationer, sektorer og lokaliteter er af afgørende betydning for at Lissabon-målene kan opnås. GTS anbefaler, at der lægges vægt på de europæiske Research and Technology Organisations rolle og en eventuel styrkelse af disses indbyrdes videnuveksling, som i dag sker på et sporadisk og tilfældigt grundlag. I Danmark varetages opgaven med teknologisk videnuveksling af de almennyttige teknologiske serviceinstitutter (GTS-institutter).

Rådet for Teknologi og Innovation er enig i, at det er nødvendigt at opprioritere innovation som politikområde for at nå Lissabon-målene. Det bør ske ved at opprioritere den strategiske indsats på innovationsområdet og ved at arbejde på tværs af de øvrige relevante politikområder. Rådet understreger vigtigheden af, at medlemsstaterne har ret til at opbygge egne innovationssystemer, men medvirker gerne med europæiske initiativer om koordinering og videndeling.

Dansk Handel & Service (DHS) støtter bestræbelserne på at fremme innovation i et samarbejde med de enkelte medlemslande, herunder at udvikle nationale innovationsstrategier og deltage i en gensidig læringsproces og erfaringsudveksling på området, samt at rapportere om medlemslandenes initiativer og resultater på området. Da det er virksomhederne, der er i stand til at høste de økonomiske fordele ved vellykket anvendelse af nyskabelser, er det dem, der er kernen i innovationsprocessen. Det ligger DHS meget på sinde, at der arbejdes med standardisering af statistikken for virksomheders innovation. Der er behov for, at der arbejdes for at få en mere ensartet og sikker anvendelse af begrebet for at skabe mere

præcise målinger på hvilke typer virksomheder, der har megen innovation. Især vidensservicevirksomheder falder væk i nogle statistikker, når der anvendes typologier, som passer bedst på klassiske industrivirksomheder.

Forskningscenter Risø kan tilslutte sig, at Kommissionen ønsker at gennemføre en kortlægning af medlemslandenes initiativer på innovationsområdet for at opnå det bedste udgangspunkt for en samordning og harmonisering af området inden for EU. Vægten i meddelelsen er lagt på samfundsorienterede tiltag for videreudbygning af innovationsområdet indenfor EU og medlemslandene. Innovationsbegrebet er under udvidelse med inkludering af komplekse vekselvirkninger, frem for at afspejle en endimensional forbindelse fra forudgående forskning til nyttiggørelse af resultaterne. Der synes dog ikke i dag muligt at pege på en færdigudviklet patentopskrift på innovationsområdet, og Risø kan derfor ikke anbefale et europæisk certifikationssystem for innovationsordninger. Risø finder det vigtigt, at udbrydere fra offentlige institutioner i en periode tilbydes gode vilkår til afprøvning af nye ideer. Dette gælder såvel finansielle ordninger som andre tilskyndelser til at bryde ud af fællesskaber. Der bør etableres klare aftaler om succeskriterier, så der ikke holdes unødvendigt langt liv i fejlslagne initiativer. Som indikatorer kan antal nyetableringer ikke stå alene, men bør suppleres med mål for overlevelsessevne og hjælpeforanstaltninger.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Akademiet for de Tekniske Videnskaber (ATV) er enig i, at innovationsfremmende initiativer primært er et anliggende for de enkelte medlemslande, men at Kommissionen kan bidrage ved at opstille en fælles ramme og målsætning for innovationspolitikken. Kommissionen kan endvidere bidrage ved at tilvejebringe data, som kan belyse innovationsevnen i de enkelte medlemslande og i EU i sammenligning med de førende økonomier uden for Europa, og ved at fremme udveksling af erfaringer om forskellige innovationsfremmende initiativer. ATV er generelt positiv overfor de initiativer, der er listet i konklusionerne. ATV er endvidere enig i, at de offentlige myndigheders indkøb af videnydelser i højere grad burde indgå som en del af innovationspolitikken. Det kan bidrage til styrkelse af vidensserviceerhvervenes innovation, hvilke er vigtigt, da denne sektor vil spille en stadig større rolle på det økonomiske område.

5. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen vil ikke have statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

6. Nærhed og proportionalitet

Det er vigtigt, at medlemslandene deltager aktivt og får koordineret indsatsen i videndeling om politikudvikling og innovationsfremme, både på et europæisk, nationalt og regionalt niveau. Denne videndeling med fællesinitiativer i EU-regi vil give et bedre grundlag for at udvikle en national innovationspolitik. Nærheds- og proportionalitetsprincippet anses derfor for opfyldt.

7. Forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt i Folketingets Europaudvalg.

**Punkt 2 Kommissionens meddelelse om ”Investeringer i forskning: en handlingsplan for Europa”
KOM(2003) 226 endelig**

– Udveksling af synspunkter

Resumé:

Meddelelsen er led i overvejelserne om at øge investeringerne i forskning og innovation som aftalt i Det Europæiske Råd i foråret 2002. Indholdet har karakter af en form for handlingsplan. Der lægges op til så vidt muligt at koordinere de samlede bestræbelser, såvel nationale som europæiske aktiviteter. Mulighederne for at forbedre rammebetingelserne for fremme af investeringer i forskning og udvikling vil blive undersøgt. Handlingsplanen omtaler en lang række aktioner dels igangsatte initiativer dels nye initiativer. Der peges på mulighederne for at øge kvaliteten af den offentlige støtte, ligesom behovet for omlægning af eksisterende støtteaktioner omtales.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

1. Baggrund

På mødet i Det Europæiske Råd i Barcelona i marts 2002 var der tilslutning til en målsætning om, at investeringerne i forskning og innovation skulle nærme sig tre procent af BNP inden 2010. Formålet med meddelelsen er at følge op på meddelelsen ”Mere forskning i Europa – mod 3% af BNP”, KOM(2002)499, som blev drøftet på rådsmødet (konkurrenceevne) den 26. november 2002.

2. Meddelelsens indhold

Meddelelsen har form som et forslag til en handlingsplan, der har til formål at skabe en ramme for fælles bestræbelser på at fremme investeringer i forskning og innovation. Initiativet skal ses som led i bestræbelserne på at skabe et bedre klima for private investeringer i forskning og innovation. Det fremhæves, at der er behov for at udvikle en fælles forståelse på alle niveauer af, at der skal sikres en bæredygtig og sammenhængende proces for hele Europa.

For at forbedre rammebetingelserne for investeringer i forskning foreslås:

- Effektivisering af den offentlige støtte til forskning og innovation.
- Omlægning af den offentlige støtte gennem øget opmærksomhed til kvalitet, statsstøtteregler etc.
- Bedre rammebetingelser i form af f.eks. bedre udnyttelse af ophavsret, konkurrenceregler etc.

Der lægges endvidere vægt på, at der tilstræbes en koordineret europæisk proces for at optimere udbyttet af den forstærkede indsats. Som led i en europæisk sammenhængende indsats foreslås aktioner som:

- Etablering af en åben koordineringsproces, der følger investeringerne.
- Etablering af en åben koordinationsproces, der følger udviklingen af menneskelige ressourcer inden for forskning og teknologi.

Det foreslås, at der søges skabt en fælles vision for udviklingen, herunder udviklingen af nøgleteknologier. Der tages initiativ til:

- Etablering af europæiske teknologiplatforme inden for kerneteknologier.

Forbedring af den offentlige støtte

Udviklingen vil være afhængig af, at der sker en forbedring af den offentlige støtte til forskning og innovation. Når det drejer sig om mobilisering af de menneskelige ressourcer, foreslås følgende aktioner:

- Implementering af en europæisk strategi for forskermobilitet.
- Fremme af forståelsen af samspillet mellem forskning og samfundet.
- Udarbejdelse af forslag til karriereplaner for forskere.
- Iværksættelse af benchmarking i udviklingen i antallet af Phd'er.

Der lægges vægt på, at samspillet mellem de offentlige forskningskompetencer bringes i anvendelse i industrien. Følgende aktioner omtales:

- Universiteternes rolle i det europæiske vidensamfund.
- Udvikling af administrative reformer og foranstaltninger, der fremmer forbindelserne mellem offentlige institutioner og industrien.
- Involvering af industrien og andre interessenter i fastlæggelsen af prioriteringen af den offentlige forskningsindsats.
- Udvikling af mere effektive regler for udnyttelse af ophavsret til resultater fra forskningen og anvendelse i praksis.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Der peges på behovet for at udvikle finansieringsmodeller, som kan bidrage til at fremme udbyttet af investeringer, der kommer fra forskellige finansieringskilder.

Der peges på følgende aktioner:

- Bedre samspil mellem europæiske finansieringsinstrumenter som Sjette rammeprogram, strukturfonde og Den Europæiske Investeringsbank.
- Samarbejde om åbning af nationale programmer.
- Iværksættelse af "innovation 2010" fra Den Europæiske Investeringsbank.
- Effektivt finansieringssystem for samarbejdsprojekter inden for rammerne af EUREKA.
- Optimering af det samlede mix af finansieringsinstrumenter.
- Udvikling af samarbejdet mellem Sjette rammeprogram og Den Europæiske Investeringsbank.

Der foreslås særlige initiativer til fremme af samspillet mellem forskning og innovation. De omfatter:

- Udvikling af nationale regler, så de bedre kan stimulere europæisk teknologioverførsel.
- Etablering af knudepunkter og ekspertisenetværk.
- Styrkelse af innovation på grundlag af forskningsprogrammer.

Der er behov for at udvikle incitament, der i højere grad fremmer investeringerne i forskning. Der peges på:

- Fælles anvendelse af finansielle incitament og forskningspolitik med henblik på etablering af forskningsintensive virksomheder.
- Udvikling af garantimekanismer ved investeringer i risikobetonede projekter.
- Aktioner direkte rettet mod forskningsintensive, mindre virksomheder.

Omlægning af den offentlige støtte

Den øgede støtte til forskning og innovation skal ses som led i aftalen om vækst og stabilitet og bredere økonomiske, politiske retningslinier for udviklingen af Unionen.

Der peges i denne forbindelse på behovet for en aktion vedrørende

- Tilskynde og overvåge en ændring i de offentlige udgifters fokus, så de rettes mod "viden" især forskning og innovation.

Med henblik på at skabe overblik over, hvorledes medlemslandene med offentlige midler planlægger at bidrage til at nå det fastsatte mål. Ved anvendelse af den åbne koordinationsmetode foreslås:

- Analyse af medlemslandenes offentlige budgetter til forskning og innovation.

For at fremme virksomhedernes muligheder for at øge deres forskningsaktiviteter foreslås følgende aktioner:

- Hurtig vedtagelse af blokgodkendelse af undtagelser for mindre virksomheder.
- Analyse af virkningen af statsstøtte til opnåelse af horisontale mål.
- Ændring af statsstøtteregler med henblik på at fremme forskning.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Intellektuel ophavsret søges fremmet gennem følgende aktioner:

- Etablering af et patentsystem for fællesskabet.
- Forslag til direktiv om styrkelse af ophavsret.
- Støtte til koordineret EU-dækkende opmærksomheds- og træningsaktiviteter vedr. intellektuel ophavsret.
- Vurdering af særlige forskningsaspekter i lovgivning om ophavsret.

Et velfungerende system af europæiske standarder spiller en vigtig rolle for fremme af innovation. Denne rolle skal styrkes gennem følgende aktioner:

- Meddelelse fra Kommissionen om direktiv om standarder.
- Støtte til standardisering gennem Sjette rammeprogram især inden for integrerede projekter og ekspertisenetværk.
- Identifikation af teknologiske områder, hvor eksisterende lovgivning eller manglende lovgivning hindrer udviklingen af nye teknologier.

Effektive og integrerede finansielle markeder er en vigtig faktor til fremme af teknologi i forskellige faser af udviklingen. Der foreslås følgende aktioner på området:

- I nødvendigt omfang tilpasse den skattemæssige behandling af investorer og fonde med risikovillig kapital med henblik på at undgå dobbeltbeskatning.
- Sikre at fællesskabslovgivning om kapitaltilgængelighed fremmer det europæiske venture kapitalmarked.

Der er behov for at styrke virksomhedernes opmærksomhed på fælles forskningsstrategier, ledelse og finansiel rapportering. Der foreslås følgende aktioner:

- Etablering af en overvågningsaktivitet for industriel forskning, herunder et score-board.

- Fremme af fælles måling og rapportering om forskning og andre former for intellektuelle ressourcer.
- Fremme af udvikling af forskningsstyringsredskaber inden for forskning og uddannelse.

3. Europa-Parlamentets udtalelse

Det er ikke oplyst, om Europa-Parlamentet vil komme med en udtalelse.

4. Høring i Danmark

På grund af meddelelsens sene fremkomst har det ikke været muligt at gennemføre nogen høring.

5. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Kommissionens meddelelse vil ikke have statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

6. Nærhed og proportionalitet

Selve ideen om målsætningen om, at Europas samlede forskningsinvesteringer skal nå op i nærheden af 3% af BNP senest 2010 indebærer, at der skal ydes en indsats på både nationalt og EU plan. Da målsætningen gælder EU som helhed, kan det ikke forventes, at alle nuværende og fremtidige medlemslande kan opfylde målsætningen inden 2010. Regeringen finder, at Kommissionens meddelelse kan bidrage til, at beslutninger om øgede investeringer i forskning og innovation kan foregå på et styrket grundlag.

7. Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Handlingsplanen har ikke tidligere været forelagt for Europaudvalget.

**Punkt 3 Kommissionens grøn bog om "Europæisk Rumpolitik"
KOM(2003) 17 endelig**

- Udveksling af synspunkter
- Vedtagelse af rådskonklusioner

Resume:

Grøn bogen "Europæisk Rumpolitik", som er udarbejdet af Kommissionen i samarbejde med Den europæiske Rumorganisation (ESA), tager hul på en bred debat om EU's rumpolitik. Grøn bogen peger på styrkepositioner og svagheder inden for sektoren. Gennem workshops og konferencer vil alle interesserede parter få lejlighed til at reagere på de stillede spørgsmål, som berører en række politisk følsomme kerneområder. Referencerammen er Europas konkurrencemæssige stilling i forhold til især USA, og målet om, at Europa i 2010 skal være verdens mest avancerede videnbaserede økonomi. Der lægges således op til en debat om Europas selvstændige adgang til rummet (den europæiske løfteraket), opretholdelse af den videnskabelige ekspertise, det industrielle og teknologiske fundament, relevante markeder, menneskelige ressourcer, institutionelle rammer for samarbejdet, internationalt samarbejde, miljøaspekter og sikkerhedshensyn.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

I udkast til rådskonklusioner understreger Rådet bl.a., at det haster med konkret handling på europæisk niveau og opfordrer Kommissionen til i samarbejde med ESA at afslutte en rammeaftale før udgangen af 2003 og at fremlægge en Hvidbog for Rådet og Europa-Parlamentet. Hvidbogen skal indeholde målene for en europæisk rumpolitik samt forslag til nødvendige aktiviteter, som skal implementeres især gennem et Europæisk Rumprogram.

1. Baggrund

Rådet (forskning) vedtog på sit møde den 16. november 2000 en resolution om en europæisk rumstrategi, hvoraf bl.a. fremgår, at strategien skal udvikles i tæt samråd med medlemsstaterne og at der skal stilles forslag til dens gennemførelse.

Kommissionen har udarbejdet en Grøn bog "Europæisk Rumpolitik" sammen med Den Europæiske Rumorganisation (ESA). Grøn bogen er første skridt i den europæiske debat om en fremtidig rumpolitik og er en reaktion på Europa-Parlamentets Resolution af 17. januar 2002 om "Europa og Rummet: Et nyt kapitel". Hensigten er at starte en debat om anvendelsen og nyttiggørelsen af europæisk rumekspertise med henblik på at optimere mulighederne i Europa.

Den planlagte debat foreslås tilrettelagt gennem afholdelse af en række workshops og konferencer med deltagelse af alle interesserede parter for til sidst at munde ud i en handlingsplan i form af en Hvidbog.

2. Indhold

Grøn bogen

Grøn bogen er opdelt i tre hovedafsnit, som gennemgår en række forhold, der ligger til grund for den europæiske rumindsats, illustrerer rumindsatsens nytte for

Europa og borgerne, samt gennemgår en række aspekter vedrørende organisation og ramme for rumindsatsen.

Som grundlag for Grønbogen er lagt to præmisser: at rumområdet er et globalt anliggende samt at europæisk effektivitet kan være drivende kraft i realiseringen af en række politikområder såsom miljø, transport og kommunikation, civil sikkerhed, landbrug og fiskeri.

Udgangspunktet for Grønbogen er en konstatering af, at Europa som "rumnation" halter bagefter USA samtidig med, at Europa er udsat for stigende konkurrence fra nyere rumnationer. Rusland har været i stand til at opretholde sin stærke position inden for rumområdet, og det er lykkedes for Rusland i de senere år at etablere et stærkere samarbejde med USA end med Europa. Ligeledes har Ukraine udviklet en stærk teknologisk ekspertise på løfteraketområdet. Europa er ligeledes i højere og højere grad udsat for konkurrence fra nye rumnationer såsom Indien, Japan, Kina og Brasilien.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Det konstateres, at USA i 2002 investerede 31,8 mia. EUR i rumområdet mod Europas 6 mia. EUR. I USA er halvdelen af disse investeringer rettet mod militære aktiviteter og halvdelen mod civile. I Europa anvendes 90% til civile programmer.

Grønbogen stiller på den baggrund 12 spørgsmål, der har til formål at stimulere den europæiske debat om den fremtidige indsats på rumområdet.

Desuden omtales et par temaer, som ikke munder ud i spørgsmål, herunder behovet for opretholdelse af tilstrækkeligt videnskabeligt niveau, behovet for jordobservation med henblik på at undgå miljøkatastrofer og opnå bæredygtig udvikling samt behovet for at se nærmere på balancen mellem europæisk autonomi og internationalt samarbejde.

Europæisk rumpolitik i en verden under forandring

Uafhængig adgang til rummet: Den europæiske løfteraket, Ariane, har været en kommerciel succes, men er under stærkt konkurrencepres på grund af det vigende kommercielle marked og global overkapacitet af kommercielle løfteraketter.

- *Spørgsmål 1: Ønsker Europa fortsat at sikre sig uafhængig adgang til rummet frem til 2020 og derudover, baseret på udvikling af en europæisk løfteraketserie og på institutionelle brugeres privilegerede anvendelse af disse? Hvad må i så fald anses for en ønskelig udvikling i ansvarsfordelingen mellem den offentlige og den private sektor med henblik på opretholdelse af økonomisk ligevægt i driften af løfteraketterne og finansiering af nyudviklinger?*

Den industrielle og teknologiske basis: Det konstateres, at den europæiske rumindustri for at bevare sin konkurrenceevne skal have en avanceret struktur og adgang til nøgleteknologier.

I dag eksisterer der omkring 2000 virksomheder med 70.000 højt kvalificerede beskæftigede. Det konstateres, at rumindustrien har en række karakteristika:

- den sikrer europæisk uafhængighed på kerneområder

- den dækker behovene på såvel det civile som det sikkerhedsmæssige marked og den har en vigtig katalysatoreffekt udover sit eget område, specielt i relation til elektroniske forbrugsgoder. Markedet er presset på telekommunikationsområdet, hvor der er sket et stort fald i efterspørgslen på satellitter.

I grønbogen angives det, at: *"den europæiske rumindustri samlede omsætning er på 5,5 mia. EUR om året. I de senere år har halvdelen af den europæiske rumindustri samlede omsætning stammet fra institutionelle ordrer, den anden halvdel fra det kommercielle marked. Det står i modsætning til, hvad der er tilfældet i USA, hvor tre fjerdedele af omsætningen stammer fra ordrer fra NASA og forsvarsministeriet. Inden for de offentlige udgifter er forholdet mellem civile og forsvarsrelaterede udgifter 1:5 i Europa, medens det i USA er 1:1. Og derfor drager den europæiske industri ikke fordel af de samme synergier som den amerikanske modpart."*

På denne baggrund konstateres det, at Europa må beslutte sig til, om man ønsker at opretholde hele kæden af rumaktiviteter.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

- *Spørgsmål 2: Inden for hvilke områder - herunder de rumtekniske systemer, der anvendes til sikkerheds- og forsvarsrelaterede formål - lider Europa under kritiske teknologiske og industrielle mangler, og hvordan kan disse afhjælpes?*

Det kommercielle marked og den institutionelle (offentlige) efterspørgsel: Det konstateres, at den europæiske rumindustri efterlyser skabelsen af et reelt efterspørgselsmarked fra offentlige institutioner især baseret på miljø-, sikkerheds- og forsvarselementer koblet op på enighed om europæisk præference til opsendelser med Ariane.

Det konstateres, at det åbne kommercielle marked udgør omkring 30% af de globale rumaktiviteter. De 70% udgøres af offentlig efterspørgsel, hvortil der i øjeblikket for hovedparten (den amerikanske) ikke er europæisk adgang. Den europæiske rumindustri er derfor mere sårbar end den amerikanske.

- *Spørgsmål 3: Hvilke udsigter er der til at udvikle den institutionelle efterspørgsel i Europa? Bør man samtidig hermed indgå aftaler med de vigtigste internationale partnere (USA og Rusland) for at skabe mere lige markedsvilkår?*

Bemandede flyvninger: Det konstateres, at om end det europæiske bidrag med 8 % svarende til 3 mia. EUR i investeringer og 0,3 mia. EUR i årlige driftsomkostninger til Den Internationale Rumstation (ISS) er beskedent, har det dog udvidet potentialet for teknologisk udvikling og givet øgede muligheder for eksperimenter i europæisk forskning. Amerikanske beslutninger om finansieringen af Rumstationen, det eksperimentelle program på stationen, astronautflyvninger og adgang til stationen må holdes op imod de europæiske mål for udnyttelse af stationen.

- *Spørgsmål 4: Retfærdiggør de forventede slutresultater af forsøgsprogrammet for ISS ud fra et europæisk synspunkt investeringerne og driftsomkostningerne? Hvordan bør Europas deltagelse og mål udvikle sig?*

Budget- og finansieringsressourcer: Det konstateres, at afkastet af de europæiske ruminvesteringer sammenlignet med de amerikanske er ufavorable, og at Europa må beslutte, i hvilken udstrækning man ønsker at øge de samlede investeringer i hele rumsektoren, som fortrinsvis finansieres via de offentlige forskningsbudgetter.

- *Spørgsmål 5: Hvordan kan finansieringen af rumfartsaktiviteter tilrettelægges mest sammenhængende på europæisk plan, og hvordan kan man undgå, at øgede ressourcer på europæisk plan følges af en tilsvarende nedskæring i de nationale investeringer?*

De unges interesse og kompetencerne: Statistiske beregninger viser, at 30% af dem, der i Europa er beskæftiget inden for rumsektoren, vil trække sig tilbage i løbet af de næste 10 år.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

- *Spørgsmål 6: Hvad bør der gøres for at gøre rumsektorens fag og tilgrænsende områder mere tiltrækkende, særlig for unge mennesker?*

Bedre udnyttelse af rumfartsteknikken til fordel for Europa og Europas borgere

Nytteværdi for EU og bidrag til vidensamfundets opståen og til europæisk erhvervslivs konkurrenceevne: Det konstateres, at udover den mere almindelige informationsudveksling via telekommunikationssatellitter (telefoni, fjernsyn og digital datatransmission) er der i Europa i de senere år udviklet en række anvendelser i kølvandet på rumrelateret infrastrukturudvikling til nytte for samfundet. Dette gælder f.eks. vejrfordudsigelser, navigations- og positioneringssystemer inden for transportsektoren, borgernes sikkerhed (kontrol med farlige transportere), kontrol med anvendelse af landbrugsarealer og sikkerhed til søs. Det konstateres generelt, at en stærk europæisk tilstedeværelse på kerneområder er uundværlig både politisk og for at sikre Unionens strategiske uafhængighed og for at sikre økonomisk konkurrencedygtighed. Beslutningen om lanceringen af Galileo-programmet har vist den europæiske vilje til at opnå en andel i det fremtidige marked inden for navigation og positionsbestemmelser.

En mere bred orientering mod Unionens borgere og disses interesser gør det derfor muligt at åbne op for en videre kreds af serviceydere ud over den traditionelle rumindustri.

Der bør derfor sættes mere på processerne for teknologioverførsel fra forskningsområdet til kommercielle områder gennem incitamenter til private investeringer på grundlag af flerårige aftaler med offentlige myndigheder.

Unionen kan i denne forbindelse spille en afgørende rolle i strukturering og konsolidering af specielt den offentlige efterspørgsel efter tjenesteydelser.

Det konstateres, at Europa står over for nye store udfordringer, og at specielt tre temaer, som har været drøftet på europæiske topmøder, kan illustrere det mulige bidrag fra rumsektoren:

- målet om at Europa i 2010 skal være verdens mest avancerede videnbaserede økonomi,
- Unionens understregning af vigtigheden af en bæredygtig udvikling,
- den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, som er under udvikling.

Udvidelsen af EU i 2004 med 10 nye medlemsstater med overordentligt store udviklingsforskelle i infrastrukturen vil føre til en øget efterspørgsel på rumbaserede infrastrukturanvendelser med henblik på at fremme integrationsprocessen.

- *Spørgsmål 7: Hvad er forudsætningerne for, at der kan fremkomme rumtekniske applikationer og tjenester, der er økonomisk levedygtige og konkurrencedygtige for borgerne og virksomhederne? Vil en politisk indsats være berettiget, og hvis ja, i hvilket omfang kan offentlig støtte anses for nødvendig?*

Styrkelse af borgernes sikkerhed: Det konstateres, at den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik, som gradvis vil bidrage til den europæisk integration, har som ambition at sætte Unionen i stand til at agere som global aktør under krisehåndtering og konfliktforebyggelse. Rumbaserede teknologier og systemer er hovedinstrumentet til global indsamling, transmission og spredning af data. Udvikling af en rumkomponent, som kan understøtte muligheden for hurtig handling og beslutningstagen vil bidrage til en troværdig og effektiv fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

- *Spørgsmål 8: Hvordan kan man bedst inden for en sammenhængende helhed (med ramme og frister) definere og præcisere arten og omfanget af den rumtekniske kapacitet, der er behov for, når målene for den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik skal konkretiseres? Hvilke nærmere regler kunne styre udnyttelsen af eventuelle nye rumtekniske kapaciteter med henblik på borgernes sikkerhed?*

En mere effektiv og ambitiøs struktur og ramme

Det konstateres, at det europæiske "rumlandskab" er karakteriseret ved stor diversitet med nationale rumorganisationer med hver deres politiske mål og instrumenter.

Med oprettelsen af ESA i 1975 samledes kræfterne omkring et fælles program for rumforskning og udvikling af en europæisk løfteraket. I de senere år har Det Europæiske Fællesskab taget initiativer til at inkludere en rumdimension i de fælles politikker i samarbejde med ESA, f.eks. Galileo og GMES-initiativet. Denne diversitet har udviklet sig langsomt gennem årene og giver nu anledning til overvejelser om, hvorledes man kan optimere organiseringen af rumaktiviteterne under hensyntagen til subsidiaritetsprincippet.

Med de eksisterende rumeksptiser på den ene side og på den anden side Fællesskabets efterspørgsel efter disse som et værktøj til opnåelse af politiske mål er der behov for at finde en metode til, hvorledes den samlede rumkundskab kan udnyttes bedst muligt til fordel for den fælles politik.

Det konstateres, at en løsning kompliceres af en række forhold, såsom forskelligheder i arbejdsprincipper, ikke-eksistensen af en fælles besluttende myndighed, og at medlemskredsen i de to fællesskaber (EU og ESA) ikke er ens.

- *Spørgsmål 9: Hvordan kan man så effektivt som muligt udnytte den rumfarts-kompetence, Europa har erhvervet, i EU's politikker?*

Ny unionstraktat: Der argumenteres for, at det i forbindelse med det pågående arbejde på en ny Traktat kunne være hensigtsmæssigt at udarbejde en rumpolitik for Fællesskabet med en ansvarsfordeling og definition af de fremtidige roller for Unionen, medlemsstaterne og ESA.

- *Spørgsmål 10: Hvordan kan man styrke det politiske og juridiske grundlag, som er nødvendigt for en effektiv rumfartsindsats i EU og Europa, med særligt henblik på udformningen af den kommende unionstraktat?*

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

En klar og stabil lovramme for rumfartsindustrien: Det konstateres, at rumindustrien er et teknisk og økonomisk højrisikoområde, og derfor vanskeligt tilgængeligt for nye spillere at trænge ind i. Stærk konkurrence har fremtvunget reorganisering i industrisektoren med dannelse af få store konsortier. Intet tyder på, at denne udvikling vil stoppe.

- *Spørgsmål 11: Det økonomiske pres tvinger luft- og rumfartsindustrien i Europa til omstruktureringer. Hvad står på spil i en sådan omstrukturering? Hvordan kan man bedst tilrettelægge myndighedernes indsats for at fremme rumfartsindustriens konkurrenceevne?*

Regulering og standardisering: Det konstateres, at det globale rumsystems og -netværks funktionalitet støder ind i en række barrierer (f.eks. tildeling af frekvenser og satellitkredsløb, godkendte standarder og tildeling af licenser). Der peges på behovet for at gennemgå dette komplekse område med henblik på at lette vejen mod udvikling af informationssamfundet.

- *Spørgsmål 12: Er der reguleringsmæssige barrierer, der hæmmer udviklingen af nye rumbaserede telekommunikationstjenester? Hvad kan der gøres for at forbedre regelgrundlaget (særligt med henblik på at udvikle videnssamfundet)?*

Udkast til Rådskonklusioner

Rådet fremhæver bl.a., at det haster med konkret handling på europæisk niveau og opfordrer Kommissionen til i samarbejde med ESA at afslutte en rammeaftale før udgangen af 2003 og at fremlægge en Hvidbog for Rådet og Europa-Parlamentet. Hvidbogen skal indeholde målene for en europæisk rumpolitik samt forslag til nødvendige aktiviteter, som skal implementeres især gennem et Europæisk Rumprogram.

Rådet understreger vigtigheden af internationalt samarbejde på rumområdet og opfordrer Kommissionen til at fremskynde sine bestræbelser på dette område ved bl.a. at organisere en international konference.

Rådet lægger vægt på vigtigheden af at indgå en rammeaftale mellem Fællesskabet og ESA så hurtigt som muligt. Aftalen skal indeholde klare og præcise regler for beslutningsprocedure, finansielle modaliteter og spørgsmål om industripolitik.

Rådet gentager, at et fælles møde mellem EU-Rådet og ESA's Råd på ministerniveau kunne give yderligere fremdrift i de fælles bestræbelser på at udvikle en europæisk rumpolitik og finder, at anden halvdel af 2003 kunne være et passende tidspunkt for et sådant møde.

3. Europa-Parlamentets udtalelse

Det er ikke oplyst, om Europa-Parlamentet vil komme med en udtalelse.

4. Høring i Danmark

Grønbogen har været sendt i høring i EF-specialudvalget for forskning. De i specialudvalget repræsenterede organisationer havde ingen kommentarer.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

5. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Grønbogen vil ikke have statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

6. Nærhed og proportionalitet

I lyset af, at ingen medlemslande selv er i stand til at opretholde en rumindsats og rumpolitik på et tilstrækkeligt niveau, anses nærheds- og proportionalitetsprincippet for opfyldt.

7. Forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg ved samlenotat af 20. februar 2003 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne(indre marked, industri, forskning)) den 3. marts 2003.

**Punkt 5 Kommissionens meddelelse om "Biovidenskab og bioteknologi – en strategi for Europa – Rapport om fremskridt og fremtidig udvikling".
Kom(2003) 96 endelig**

– Udveksling af synspunkter

Resumé:

Kommissionens meddelelse om "Biovidenskab og bioteknologi – en strategi for Europa – Rapport om fremskridt og fremtidig udvikling". Kom(2003) 96 endelig af 5. marts 2003 er en opfølgingsrapport på Kommissionens meddelelse om biovidenskab og bioteknologi - strategi for Europa fra januar 2002 samt rådskonklusioner fra 26. november 2002, hvor sidstnævnte indeholder en køreplan for implementering af strategien. Kommissionen skal én gang årlig over for Rådet følge op på implementeringsprocessen. Med den aktuelle meddelelse peger Kommissionen på en række områder, hvor der er sket fremskridt bl.a. Sjette rammeprogram og GMO-regulering, men der er stadig behov for initiativer vedr. GMO-regulering, intellektuel ejendomsret, investering i forskning og adgang til kapital.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

1. Baggrund

Kommissionen fremlagde den 23. januar 2002 meddelelse om en sammenhængende strategi og handlingsplan for biovidenskaben og bioteknologien i Europa KOM(2002) 27. Meddelelsen blev præsenteret på Rådsmøde (forskning) den 11. marts 2002 og Rådsmøde Industri den 6.-7. juni 2002. Konklusioner blev vedtaget i Rådet (konkurrenceevne) den 26. november 2002 indeholdende en køreplan for den videre implementering.

Som følge af rådskonklusionerne af 26. november 2002 skal der rapporteres til Rådet én gang om året, begyndende med 2003, om implementeringen af handlingsplan for strategien for biovidenskaberne og bioteknologien.

Kommissionen har fremlagt en meddelelse, Kom(2003) 96 endelig af 5. marts 2003, som sin første årlige opfølgingsrapport.

2. Indhold

I meddelelsen fra Kommissionen peges på, hvad der er opnået ind til nu i opfølgningen på den europæiske biotekstrategi, hvor der er nye aktiviteter på vej, hvor der er behov for handling. Rapporten giver en række anbefalinger og peger på nye initiativer.

Kommissionen peger på, at strategien anses for at være et betydningsfuldt initiativ og et vigtigt skridt på vej mod målet for 2010. Rådet har i november 2002 fulgt op på strategien med en køreplan og Europa-Parlamentet har givet et stærkt signal til støtte for udvikling af bioteknologien i Europa. Medlemsstater, regioner, den offentlige og private sektor er i gang med at implementere strategien.

Som særlige resultater peges på Sjette rammeprogram som støtte for at opbygge en stærk videnbase i Europa. Desuden peger Kommissionen på, at der er sket

fremskridt inden for regulering af Genmodificerede Organismer (GMO'er). Men der er stadig behov for fremskridt for at styrke sektorens konkurrenceevne. Det drejer sig om at styrke forskningen, og at have adgang til kapital, om intellektuel ejendomsret og forsinkelser vedr. godkendelser af GMO'er, hvor Kommissionen peger på, at Europa halter efter USA.

På sundhedsområdet bringer biovidenskab og bioteknologi håb om nye behandlingsmuligheder, som også har igangsat en offentlig og politisk debat om bl.a. kloning af mennesker og embryonal stamcelleforskning. Kommissionen arbejder for at sikre, at bl.a. etiske, juridiske og sociale aspekter inddrages tidligst muligt, når det drejer sig om forskning finansieret af fællesskabet.

Kommissionen er ansvarlig for at skabe en mere integreret tilgang til politikker og strategier vedr. bioteknologier og biovidenskab. At medlemslandene samtidig fører en klar og sammenhængende politik f.eks. i nationale biotekstrategier anser Kommissionen som en forudsætning for succes.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

I meddelelsens afsnit 3 gives en oversigt over den politiske udvikling samt områder til hurtig indsats.

a) Europæisk forskning

Det anføres, at forskning er drivkraften bag udviklingen af bioteknologi samt at den europæiske forskning generelt, men også forskningen i biovidenskab og bioteknologi lider under utilstrækkelige ressourcer og opsplinting. Vedtagelsen af det sjette rammeprogram anses for at være det tydeligste fremskridt siden strategien blev lanceret i januar 2002.

Som fremtidigt indsatsområde anføres, at biovidenskab og den bioteknologiske industri har og fortsat vil have sine rødder i den offentlige forskning. Aktioner, der fastlægges på europæisk plan, skal følges op af effektive nationalt finansierede forskningsprojekter, der leverer resultater på nationalt og lokalt plan, og som understøtter uhindret og grænseoverskridende samarbejde mellem de bedste forskere fra de offentlige og private sektorer inden for bestemte områder.

b) Videnskab og samfund

Som hidtil vil Kommissionen ved gennemførelsen af det sjette rammeprogram sikre, at den etiske og sociale debat fortsat udgør en naturlig del af forsknings- og udviklingsprocessen og i videst muligt omfang inddrager samfundet i hele dets bredde.

Kommissionen ønsker, at der gennemføres initiativer, hvor debatfora indgår som et strategisk element i forskningsprojektet. Kommissionen peger på, som et særligt fremskridt, at det sjette rammeprogram, som noget særligt rummer et program for videnskab og samfund.

Som fremtidige indsatsområder nævnes, at Kommissionen i foråret 2003 vil fremlægge en rapport om forskning i menneskelige embryoners stamceller for Europa-Parlamentet og Rådet. Den skal være udgangspunktet for et inter-institutionelt seminar om bioetik og forventes at bidrage til en europæisk debat om de etiske spørgsmål i forbindelse med moderne bioteknologi, herunder om

menneskelige embryoners stamceller. Kommissionen vil desuden fremlægge et forslag i henhold til EF-traktatens artikel 166, stk. 4, som fastlægger yderligere retningslinier for, hvordan fællesskabsstøtte eventuelt kan tildeles forskningsprojekter, der indebærer anvendelse af menneskelige embryoners stamceller

Endelig peger Kommissionen på, at den fastholder sin fulde støtte til et verdensomspændende forbud mod reproduktiv kloning af mennesker.

c) Konkurrenceevne, innovation og intellektuel ejendomsret

Kommissionen peger på, at der er et presserende behov for at videreudvikle og konsolidere industrien. Bioteknologi er en global, særdeles kapitalkrævende og videnbaseret industri. Den kan kun videreudvikles, hvis man kan løse tre grundlæggende problemer: *opsplitning i den europæiske industri, adgang til finansiering og beskyttelse af intellektuel ejendomsret.*

Kommissionen anser en styrkelse af den offentlige grundforskning og den igangværende etablering af et europæisk forskningsrum for at være de mest effektive metoder til at modvirke denne opsplitning.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Fremtidige indsatsområder:

- *Kapital:* Omfanget af og det akutte behov for finansiering ses tydeligt i den bioteknologiske industri. Kommissionen peger på, at medlemsstaterne, Kommissionen og de finansielle institutioner skal overveje, hvordan de vil sikre, at Europa ikke mister den viden, der er opbygget gennem mange år.
- *Intellektuel ejendomsret:* Efter den politiske aftale, som blev indgået den 3. marts 2003 anmoder Kommissionen Rådet om at løse de tilbageværende problemer og vedtage forordningen om EF-patentet inden udgangen af 2003. Rådet opfordres desuden til inden for en rimelig periode at træffe en beslutning om oprettelse af en central retsinstans. Kommissionen kan derefter fremlægge forslag herom for Rådet. Der skal indgås aftale om ændringer af Den Europæiske Patentkonvention med henblik på at give Det Europæiske Patentkontor mulighed for at meddele EF-patenter. På baggrund af EF-Domstolens dom opfordrer Kommissionen stærkt de berørte medlemsstater til hurtigst at omsætte og gennemføre direktiv 98/44/EF i sin helhed i deres nationale lovgivninger. Det omhandler retlig beskyttelse af bioteknologiske opfindelser. Kommissionen vil desuden overveje spørgsmål om a) beskyttelsesomfanget for patenter på sekvenser eller delsekvenser af gener, der er isoleret fra det menneskelige legeme samt b) patenterbarhed af menneskelige stamceller og cellelinier skabt på grundlag heraf.

d) Genetisk modificerede organismer (GMO'er)

Kommissionen peger på, at fastlæggelsen af *et regelsæt for GMO'er* allerede er langt fremme. Kommissionen beskriver EU's lovgivningsramme for GMO'er og genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer som et af verdens mest vidtgående og transparente regelsæt for GMO'er. Målet er at garantere et højt niveau af beskyttelse til mennesker og miljø, skabe retssikkerhed for erhvervslivet, tage hensyn til befolkningens bekymring og etiske overvejelser og hjælpe forbrugerne med at træffe valg.

Fremtidige indsatsområder: Kommissionen opfordrer de berørte medlemsstater til hurtigst at omsætte og gennemføre direktiv 2001/18/EF (udsætningsdirektiv) i sin

helhed og til ikke at tilbageholde nye godkendelser af genetisk modificerede produkter, der til fulde opfylder lovkravene. Desuden opfordres Europa-Parlamentet og Rådet til at vedtage Kommissionens to forslag om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer og om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer så hurtigt som muligt for at skabe en tidssvarende lovgivning, der er baseret på gennemsikkelighed og effektivitet, som understøtter forbrugernes frie valg, og som skaber retssikkerhed for erhvervslivet.

e) Internationale forhold

Kommissionen peger på, at spørgsmålet om bioteknologi og anvendelse heraf drøftes i en lang række internationale fora. Det stigende antal internationale initiativer afspejler de mange betænkeligheder og den aktuelle debat omkring bioteknologi og rejser et mere grundlæggende spørgsmål om international styring. Indførelsen af GMO'er i landbruget rejser flere spørgsmål om sundhed, miljø, økonomisk bæredygtig sameksistens af flere produktionssystemer inden for landbruget, intellektuel ejendomsret og handel.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Fremtidige indsatsområder: Kommissionen peger et muligt behov for et **multilateralt rådgivende forum**, som kan fremme en åben og afbalanceret dialog mellem alle berørte parter, og som kan skabe større overensstemmelse mellem de aftaler, der indgås i forskellige sammenhænge. Et sådant rådgivende forum skal kunne tilgodese et bredt spektrum af interesser. Initiativet skal ses som et vigtigt skridt på vejen mod bedre global forståelse af de problemer, der er forbundet med anvendelsen af bioteknologi, og forskellene mellem regionernes og landenes lovgivninger. Kommissionen vil arbejde videre med dette spørgsmål, analysere mulighederne for at oprette et sådant forum og undersøge, om vores handelspartnere er villige til at indgå i en aktiv dialog. Kommissionen vil også støtte en uafhængig undersøgelse af den eksisterende videnskabelige viden om bioteknologi inden for landbruget i udviklingslandene.

3. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om Kommissionens meddelelse.

4. Høring i Danmark

Meddelelsen er kommet på Rådets dagsorden efter møde i EF-specialudvalget for forskning og har derfor ikke været behandlet her.

5. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen har ingen statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

6. Nærhed og proportionalitet

Kommissionen ønsker at bidrage aktivt til overvejelserne omkring de etiske og samfundsmæssige spørgsmål og til at tackle udfordringerne på bioteknologiområdet. Det er Kommissionens opfattelse, at disse spørgsmål kun delvist kan tages op af Fællesskabet, for så vidt som de fleste af dem afhænger af mange andre offentlige og private aktører. På nogle områder som produktgodkendelse, beskyttelse af det indre marked, landbrugs- og handelspolitik, har Fællesskabet ifølge

meddelelsen enekompetence. På andre områder har Fællesskabet ingen kompetence eller deler den med medlemsstaterne. Regeringen vil forholde sig konkret til de forslag, der vil blive udmøntet som et led i handlingsplanen.

7. Forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Meddelelsen har ikke tidligere været forelagt for Europaudvalget.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Punkt 7 Kommissionens meddelelse "Status over forhandlingerne om ITER, det internationale forskningsprojekt vedrørende nuklear fusionsenergi"
KOM (2003) 215

– Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Baggrund

Den europæiske forskning i kontrolleret termonuklear fusion foregår under Euratom traktaten og organiseres under de fireårige europæiske rammeprogrammer for forskning og udvikling. En væsentlig del af forskningen har hidtil været udført på det fælles forsøgsanlæg JET (Joint European Torus) i England. Dette samarbejde har opfyldt forventningerne, og man er nu klar til at gå videre med næste fase ved deltagelse i det planlagte internationale ITER samarbejde om bygning af et nyt forsøgsanlæg. I 6. rammeprogram er der afsat 750 mio. EUR til fusionsforskning, heraf er op til 200 mio. EUR. afsat til ITER.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Formålet med ITER er at demonstrere, at fredelig udnyttelse af termonuklear fusionsenergi er videnskabeligt og teknisk gennemførligt, og at ITER eller et tilsvarende avanceret forsøgsanlæg anses for nødvendigt for at nå dette mål. EU har en ledende rolle. Desuden deltager Canada, Japan, Rusland samt på det seneste også Kina og USA (jf. nedenfor). Udover USA og Kina har Korea, Indien og Brasilien udtrykt interesse for deltagelse i samarbejdet, eventuelt på mindre forpligtende vilkår.

Forberedelserne til bygning af ITER er meget fremskredne. Designarbejdet er færdigt, man har udvalgt 4 mulige placeringer af forsøgsanlægget, som alle er teknisk og logistisk tilfredsstillende, og man er nået langt med at fastlægge det juridiske grundlag for samarbejdet. De tilbudte placeringer er i Frankrig (Cadarsache), Spanien (Vandillos), Canada og Japan.

2. Indhold

Kommissionens meddelelse:

Heri gøres status over de forhandlinger, som Kommissionen fører på EU's vegne om ITER-projektet. Forhandlingerne nåede et vendepunkt i februar 2003 med Folkerepublikken Kinas og USA's indtræden. Kommissionen kommer ind på de nævnte muligheder for placering af ITER og stiller forslag om en ændret udgiftsfordeling mellem EU og de øvrige parter. Kommissionen har til hensigt inden udgangen af 2003 at stille forslag til afgørelser om, hvilke internationale og europæiske organisationer der skal stå for henholdsvis opførelsen af ITER og EU's deltagelse heri.

Opførelsen af ITER, som skønnes at ville koste 4,57 mia. EUR i 2000-priser, fordeles på to hovedområder. Det ene område (særområdet - "Non-Common Area") omfatter det arbejde, der udelukkende er værtspartnerens ansvar, f.eks. bygningerne og arbejdet i forbindelse med placeringsstedet. Det andet område (fællesområdet - "Common Area") fordeles mellem alle partnerne og omfatter komponenterne, særlig de højteknologiske, som de kan deles om at levere.

Det forudsættes, at særområdet repræsenterer 20% af anlægsudgifterne, som kun afholdes af Europa, hvis ITER bliver bygget dér. I så fald finansieres særområdet med lige store dele af Euratom og projektets værtsland (Frankrig eller Spanien). Fællesområdet udgør de resterende 80% af anlægsudgifterne.

For at illustrere, hvad en opførelse af ITER i Europa ville koste Fællesskabet, og sammenligne det med det nuværende fusionsbudget (750 mio. EUR), indeholder meddelelsen et nyt referencegrundlag for forhandlingspositionen for det tilfælde, at ITER opføres i Europa. Det forudsættes stadig, at særområdet (jf. ovenfor) udgør 20% og fællesområdet 80% af anlægsudgifterne. Da man regner med, at EU's andel af fællesområdet bliver 25%, vil bidraget i alt beløbe sig til 45% eller omkring 205 mio. EUR om året i gennemsnit over en tiårig periode. Ved uændret fordeling mellem Euratom og de europæiske "associeringer" (alle europæiske laboratorier, der arbejder med fusionsforskning) vil EF-budgettets bidrag til anlægsomkostningerne for ITER således beløbe sig til ca. 150 mio. EUR i gennemsnit om året (2000-priser), eller 600 millioner over fire år. Dette tal kan sættes i forhold til de 750 mio. EUR, der er afsat under det sjette rammeprogram til al fusionsforskning, deraf op til 200 millioner til gennemførelsen af ITER-projektet.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Kommissionen nævner dog, at det japanske forlangende om at binde bidragsbeløbet strengt til partnernes bruttonationalprodukt ville betyde, at EU's bidrag til fællesområdet vil kunne løbe op på 33% og ikke 25%.

Med hensyn til valget af ITER-placering er dette et politisk spørgsmål. For at fremme en europæisk placering og for at fremme konvergens mellem synspunkterne vil Kommissionen iværksætte en proces, der skal bidrage til at udpege elementerne i en konsensus, der rækker videre end til de rent tekniske forhold. Processen vil blive gennemført i dialog og tæt samarbejde med de berørte landes myndigheder. Med dette formål påtænker Kommissionen at opstille en serie objektive kriterier, herunder spørgsmålene vedrørende "byggemodning" af placeringsstedet og dets videnskabelige, tekniske og sociale miljø. Disse kriterier vil blive fastlagt i samråd med de franske og spanske myndigheder i perioden frem til udgangen af maj 2003.

Som nævnt ovenfor vil Kommissionen endvidere inden udgangen af 2003 fremlægge et forslag til Rådets afgørelse om aftalen om opførelse, drift og demontering af ITER. Samtidig vil Kommissionen forelægge Rådet et forslag til afgørelse om oprettelse af et fællesforetagende, der skal varetage det europæiske bidrag til ITER.

Udkast til rådskonklusioner:

I det foreliggende udkast til konklusioner - som stadig er til forhandling - hilser Rådet Kommissionens meddelelse velkommen og noterer med tilfredshed, at Kina og USA er indtrådt i samarbejdet. Samtidig understreger man vigtigheden af, at ITER placeres i Europa og finder det hensigtsmæssigt, at Kommissionen opstiller en række objektive kriterier, således at processen kan afsluttes i løbet af sommeren med henblik på en rådsbeslutning i september 2003.

3. Europa-Parlamentets udtalelse

Kommissionen vil fremlægge sin meddelelse for Parlamentet til orientering, men Parlamentet forventes ikke at udtale sig i sagen.

4. Høring i Danmark

Der skønnes ikke at være behov for en høring i Danmark

5. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Da der ikke på dette rådsmøde skal træffes beslutning om placering og bygning af ITER, vil der ikke være statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser. Hertil kommer, at udgifterne til ITER skal finansieres via EU's 6. rammeprogram og de senere rammeprogrammer, idet der dog kun er truffet en rådsbeslutning om budgettet for indeværende 6. rammeprogram.

6. Nærhed og Proportionalitet

Kommissionens meddelelse vil ikke have nogen indvirkning på spørgsmålet om nærhed og proportionalitet.

7. Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Europaudvalget er ved flere lejligheder blevet orienteret om ITER, senest ved samlenotat af 20. februar 2003 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne(indre marked, industri, forskning)) den 3. marts 2003

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Punkt 8 Kommissionens meddelelse om "Tilpasning af e-business politikker i et miljø i udvikling: status over digitaliseringsinitiativet og fremtidige udfordringer"
KOM(2003) 353 endelig

– Vedtagelse af rådskonklusioner

Resumé: Med udgangspunkt i Kommissionens meddelelse om "tilpasning af e-business politikker i et miljø i udvikling: status over digitaliseringsinitiativet og fremtidige udfordringer" fra 27. marts 2003, Lissabon målsætningen om et videnssamfund samt konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 20.-21. marts 2003 om e-Business har det græske EU-formandskab fremlagt et forslag til et sæt rådskonklusioner.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

1. Baggrund og indhold

Meddelelsen

Kommissionen har den 27. marts 2003 vedtaget sin meddelelse om "tilpasning af e-business politikker i et miljø i udvikling: status over digitaliseringsinitiativet og fremtidige udfordringer". Meddelelsen giver a) statistisk status for området, b) anbefaling af en reorientering af nationale politikker for små og mellemstore virksomheder (SMV'ere) samt c) anbefaling af øget anvendelse af bedste praksis udveksling.

Udkast til rådskonklusioner

På baggrund af Kommissionens meddelelse, Lissabon-målsætningen om et videnssamfund samt konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 20.-21. marts 2003 om e-Business har det græske formandskab den 28. marts 2003 fremlagt et udkast til et sæt rådskonklusioner.

Rådskonklusionerne består af en række opfordringer til handling i Kommissionen, medlemsstaterne og tiltrædelseslandene.

Opfordringerne til kommissionen omfatter bl.a.:

- Facilitere grænseoverskridende elektroniske transaktioner
- Sikre fuld implementering af eEurope 2005 handlingsplanen, særligt i relation til SMV'ernes behov og deres adgang til bredbånd.
- Løbende rapportere resultater af arbejdet i netværket "European Support Network for SMEs" til eEurope 2005 styregruppen.
- Fremme udviklingen af SMV-venlige IKT og e-Business løsninger

Opfordringer til medlemslandene og tiltrædelseslandene omfatter bl.a.:

- Opbakning til "European E-Business Support Network for SMEs"
- På frivillig basis yderligere at udvikle "Enterprise Policy Scoreboard" ved at bygge videre på elementerne i "e-Business index", som er omfattet af de nye eEurope 2005 benchmarking indikatorer.
- Fremme af e-Business kompetencer
- Facilitere en konstruktiv dialog mellem SMV'ere og leverandører af IKT tjenester

- Fremme interoperative e-Business løsninger og e-Betalingstjenester for grænseoverskridende transaktioner

2. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om udkastet til Rådets konklusioner og Kommissionens meddelelse.

3. Nærhed og proportionalitet

Kommissionens meddelelse og formandskabets udkast til rådskonklusioner er i overensstemmelse med nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Der er ingen dansk lovgivning på området.

5. Dansk høring

Udkast til rådskonklusioner og meddelelsen har været i skriftlig høring i EU-Specialudvalget for IT og telekommunikation. Ved høringsfristens udløb var modtaget høringssvar fra henholdsvis Sonofon, TeliaSonera DK og Dansk handel & Service.

Sonofon havde ingen bemærkninger til udkastet.

TeliaSonera DK kunne støtte udkastet.

Dansk Handel & Service har tilkendegivet, at det er nødvendigt at tage en hel del skridt, hvis Lissabon-målsætninger skal indfries inden 2010. En af de centrale parametre for at opnå vækstrater på linje med USA er en klar satsning på, at udnytte IT og telekommunikation langt mere end tilfældet er i dag. Europa har endnu ikke kunnet demonstrere de produktivetsgevinster, som ICT har genereret i USA. De små og mellemstore virksomheder er særligt udsatte på dette område, da de ofte mangler enten sagkyndig ekspertise internt eller ikke har overskud til at skabe bæredygtige e-Business forretningsplaner.

Dansk Handel & Service har på denne baggrund understreget, at der er god grund til, at EU sætter mål for udviklingen af e-Business blandt SMV'ere. I denne sammenhæng er Danmark sammen med det øvrige Skandinavien på forkant med udviklingen, og det kunne været en spændende mulighed, hvis dette forspring kunne anvendes i tværnationale projekter. Dansk Handel & Service har tidligere gennemført et sådant træningsforløb i samarbejde med HK Handel og de tilsvarende europæiske organisationer. Denne form for videnoverførsel på tværs af landegrænser anses for meget konstruktiv og succesrig.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Kommissionens meddelelse og vedtagelse af rådskonklusionerne har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Tidligere forelæggelser

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

